منابع دریافتی و درآمدهای
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها

علی پوراربابی
دکترای عمران-سازه، دانشگاه سیستان‌وبلوچستان،
عضو هیئت علمی، دبیر اجرایی شورای مرکزی و خزانه‌دار استان سیستان‌وبلوچستان
apoorarbabi@gmail.com

۱- چکیده

سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان نقش مهمی در ارتقای کیفیت ساختمان‌ها و همچنین صنعت ساختمان به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین چرخه‌های اقتصادی کشور دارند. از مهم‌ترین وظایف آن‌ها، نظارت بر صحت طراحی و اجرای ساخت‌وسازها و ارتقای دانش فنی مهندسان است. درراستای انجام وظایف قانونی، بودجه و درآمد خود را از طریق منابع مختلفی تأمین می‌کنند که مبتنی بر درآمدهای غیردولتی و عمدتاً درصدی از حق‌الزحمه‌های خدمات مهندسی است. منابع درآمدی سازمان‌ها وفق ماده ۳۷ قانون نظام‌مهندسی و ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی آن تأمین خواهد شد. هزینه‌ها و مصارف بودجه صرف هزینه‌های جاری، اداری و اجرایی، آموزش و ترویج مقررات ملی ساختمان، توسعه سامانه‌های الکترونیک می‌شود. براساس آمار موجود در درگاه ملی آمار میانگین مساحت زیربنا در پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱ حدود ۸۷ میلیون مترمربع است، بر این اساس می‌توان نسبت گردش مالی در حوزه صنعت ساختمان را حدود دو برابر بودجه عمرانی کشور تخمین زد، که نشان‌دهنده جایگاه ویژه سازمان‌ها در این عرصه است. نتایج تحلیل آماری بودجه عملیاتی ۳۱ استان کشور در سال ۱۴۰۲ نشان داد که مجموع درآمد عملیاتی آن‌ها عددی بالغ بر ۲/۱۵ همت، میانگین ۶۹ و میانه ۴۶ میلیارد تومان است. عمده‌ترین منابع درآمدی، سال‌ها مبتنی بر دریافت درصدی از حق‌الزحمه مهندسان (طراح، ناظر و مجری)، هزینه صدور شناسنامه فنی-ملکی و سود سپرده مهندسان ناظر بود. در طی سالیان اخیر این منابع و درآمدهای ناشی از آن‌ها بر اساس آرای مختلف دیوان عدالت اداری و بخشنامه‌های صادره حذف گردید و به تبع آن سازمان‌ها دچار چالش‌های جدی شدند. این موضوع شورای مرکزی دوره نهم را بر آن داشت تا به‌دنبال راهکاری برای حل این مسئله باشد.

> صنعت ساختمان معمولاً سومین یا چهارمین بخش بزرگ اقتصاد ایران پس از نفت، صنعت و کشاورزی است.

بنابراین تهیه و تنظیم نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی در دستور کار شورا مرکزی قرار گرفت و نهایتاً این نظام‌نامه که نقطه عطفی در حل بحران درآمدها بود در اجلاس هیئت عمومی سال ۱۴۰۱ مصوب گردید. در نظام‌نامه مذکور درصدی از حق‌الزحمه اعضا در قالب حق عضویت، از منابع درآمدی تعریف شده و قابل دریافت است.

۲- مقدمه

سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان، نهادهای تخصصی هستند که بر اساس قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان فعالیت می‌کنند و نقش مهمی در ارتقای کیفیت ساختمان‌ها دارند. صنعت ساختمان یکی از بزرگ‌ترین چرخه‌های اقتصادی کشور است و گردش مالی سالانه آن سهم قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی GDP[1] را به خود اختصاص می‌دهد. به‌دلیل نوسانات اقتصادی، تحریم‌ها، تغییرات قیمت مصالح و سیاست‌های دولتی، ارقام دقیق این حوزه همواره در حال تغییر است. صنعت ساختمان معمولاً سومین یا چهارمین بخش بزرگ اقتصاد ایران پس از نفت، صنعت و کشاورزی است.

برخی از وظایف اصلی سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان، نظارت بر ساخت‌وسازها (از نظر ایمنی، فنی و مقررات ملی ساختمان)، کمک در صدور پروانه اشتغال اعضا، بررسی و تأیید نقشه‌های ساختمانی، نظارت بر اجرای صحیح ساختمان‌ها، ارتقای دانش فنی مهندسان، پیگیری تخلفات ساختمانی است. در همین راستا سازمان‌ها به لحاظ کاری در ارتباط با سایر نهادها از قبیل شهرداری‌ها (صدور پروانه ساخت و پایان کار)، وزارت راه‌وشهرسازی (تعیین سیاست‌ها) و مراجع قضایی (برخورد با تخلفات ساختمانی) هستند.

سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان در راستای انجام وظایف قانونی بودجه و درآمد خود را از طریق منابع مختلفی تأمین می‌کنند که مبتنی بر درآمدهای غیردولتی و عمدتاً درصدی از حق‌الزحمه‌های خدمات مهندسی است. منابع درآمدی سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان وفق ماده ۳۷ قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان و ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی از محل حق عضویت‌های پرداختی اعضا، صندوق مشترک سازمان‌های استان، کمک‌های اعطایی دولت، نهادها، اشخاص حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درصدی از حق‌الزحمه دریافتی اعضا بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از طرف سازمان تأمین خواهد شد. هزینه‌ها و مصارف بودجه سازمان‌ها صرف، حقوق و دستمزد کارکنان، هزینه‌های اداری و اجرایی (اجاره ساختمان، تجهیزات، نرم‌افزارها)، برگزاری دوره‌های آموزشی و ترویج مقررات ملی ساختمان، توسعه سامانه‌های الکترونیک و خدمات آنلاین، حمایت از پژوهش‌ها می‌شود.

نظام بودجه‌ریزی در سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان ایران بر اساس قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان و آئین‌نامه‌های مالی مصوب مجامع عمومی تنظیم می‌شود. این سازمان‌ها معمولاً غیردولتی و خودگردان هستند، اما تحت نظارت وزارت راه‌وشهرسازی فعالیت می‌کنند.

ساختار بودجه شامل منابع درآمدی و هزینه‌ها است. مراحل بودجه‌ریزی شامل، تهیه پیشنهاد بودجه توسط هیئت‌مدیره هر سازمان استانی براساس درآمدها و هزینه‌های پیش‌بینی شده و پس از آن بررسی و تصویب در مجمع عمومی است. در برخی موارد، بودجه مصوب به وزارت راه‌وشهرسازی نیز اعلام می‌شود. از ویژگی‌های خاص بودجه‌ریزی، می‌توان عدم وابستگی به بودجه دولتی (این سازمان‌ها معمولاً از محل درآمدهای خود تأمین می‌شوند)، شفافیت مالی (موظف به انتشار گزارش مالی سالانه) و انعطاف‌پذیری (در صورت کسری بودجه، می‌توانند از طریق افزایش درصد دریافتی حق‌الزحمه اعضا یا دریافت وام اقدام کنند) نام برد. عمده‌ترین چالش‌های بودجه‌ریزی نوسانات درآمدی ناشی از کاهش ساخت‌وساز و کاهش حق‌الزحمه‌ها و از سوی دیگر افزایش هزینه‌های عملیاتی ناشی از تورم است.

> بنا بر لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که در مصارف دولت است معادل ۴۰۰ هزار میلیارد تومان است.

در ادامه ابتدا به بررسی آماری ساخت‌وساز کشور به منظور آگاهی از اهمیت و جایگاه سازمان‌ها در صنعت ساختمان خواهیم پرداخت. سپس گزارشی از تحلیل آماری بودجه عملیاتی (بخش درآمدهای عملیاتی) سازمان استان‌ها ارائه خواهد شد. در بخشی اختصاصی در مورد منابع درآمدی و آخرین ضوابط و مقررات جاری مربوط به آن خواهیم پرداخت.

۳- صنعت ساختمان به روایت آمار

براساس آمار موجود در درگاه ملی آمار (مرکز آمار ایران) میانگین مساحت زیربنا در پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور، از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱، به میزان ۸۷ میلیون مترمربع بوده و در دو سال آخر این فهرست نیز میانگین ۷۷ میلیون مترمربع است. (شکل۱)

درصورتی که میانگین هزینه ساخت را حدود ۱۰ میلیون تومان در نظر بگیریم. با توجه به میانگین دوسال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ می‌توان تخمین زد در سال ۱۴۰۳

شکل ۱- نمودار مساحت زیربنا (مترمربع) در پروانه‌های ساختمانی نقاط شهری کشور (سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱)

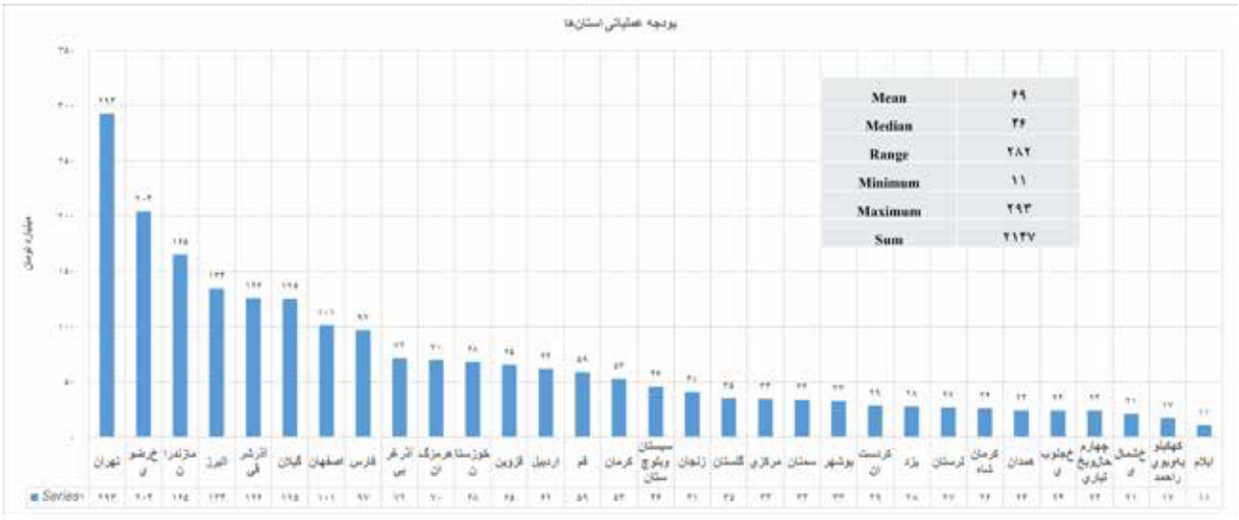

شکل ۲- نمودار بودجه عملیاتی سال ۱۴۰۲ سازمان استان‌های کشور

به صورت متوسط حدود ۷۷۰ هزار میلیارد تومان گردش مالی این حوزه بوده است.

۳-۱- نگاهی به بودجه عمرانی سال ۱۴۰۳

بنا بر لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که بیانگر چند و چون بودجه عمرانی است، در مصارف دولت معادل ۴۰۰ هزار میلیارد تومان است. از این مقدار ۲۶۳ هزار میلیارد تومان مربوط به دستگاه‌های اجرایی ملی، ۷۱ هزار میلیارد تومان مربوط به دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها و ۶۶ هزار میلیارد تومان مربوط به ردیف اعتبارات متفرقه است. با توجه مطالب پیش‌گفته نسبت گردش مالی در حوزه صنعت ساختمان حدود دو برابر بودجه عمرانی کشور است.

۳-۲- جایگاه سازمان نظام‌مهندسی در ساخت‌وساز کشور

با توجه آنچه در قسمت قبلی ذکر گردید، سازمان نظام‌مهندسی ساختمان نقش کلیدی در صنعت ساخت‌وساز ایفا می‌کند و به‌عنوان نهاد نظارتی، تنظیم‌گر و ارتقادهنده کیفیت پروژه‌های ساختمانی فعالیت می‌نماید. جایگاه و وظایف اصلی این سازمان به شرح زیر است.

- نظارت بر اجرای قوانین و مقررات ساختمانی (کنترل رعایت مقررات ملی ساختمان، آئین‌نامه‌های فنی و استانداردهای ایمنی در طراحی و اجرا)
- ارتقای کیفیت ساخت‌وساز (اعمال نظارت مهندسی توسط مهندسان ناظر به منظور کاهش تخلفات و افزایش ایمنی ساختمان همچنین ارائه خدمات کارشناسی برای تشخیص ایمنی سازه‌ها به‌ویژه پس از حوادثی مانند زلزله)
- ساماندهی نیروهای متخصص (سازمان‌دهی و کمک به صدور مجوز فعالیت برای مهندسان از طریق پروانه اشتغال و برگزاری دوره‌های آموزشی و آزمون‌های تخصصی برای بروزرسانی دانش مهندسان)
- کاهش ساخت‌وسازهای غیراستاندارد (نقش مؤثر در کاهش ساخت‌وسازهای با کیفیت پایین از طریق سازوکارهای نظارتی)
- همکاری با نهادهای دولتی (هماهنگی با وزارت راه‌وشهرسازی، شهرداری‌ها و سایر نهادها برای سیاست‌گذاری‌های کلان در حوزه ساخت‌وساز و مشارکت در طرح‌های ملی مانند مسکن مهر یا اقدام ملی مسکن)
- حل اختلافات صنفی (بررسی شکایات مربوط به تخلفات مهندسان یا پروژه‌های ساختمانی از طریق شوراهای انتظامی)
- برخی انتقادات درباره کاهش کیفیت نظارت‌ها به دلیل گسترش سریع ساخت‌وسازها و چالش‌های هماهنگی بین شهرداری‌ها و سازمان در صدور مجوزها از عمده‌ترین چالش‌ها است. سازمان نظام‌مهندسی ساختمان به‌عنوان پل ارتباطی بین دولت، مهندسان و جامعه تلاش می‌کند تا تعادلی بین سرعت ساخت‌وساز، کیفیت و ایمنی ایجاد کند. با این حال، نیاز به تقویت سازوکارهای نظارتی و استفاده از فناوری‌های نوین مانند BIM[۲] برای بهبود عملکرد احساس می‌شود.

۴- تحلیل آماری بودجه عملیاتی سازمان استان‌های کشور

به‌منظور اطلاع از وضعیت درآمدی سازمان استان‌ها این موضوع مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور آمار بودجه عملیاتی و به صورت خاص درآمد عملیاتی سازمان‌های سراسر کشور مربوط به سال ۱۴۰۲ جمع‌آوری گردید و مورد بررسی و تحلیل آماری قرار گرفت. (شکل ۲)

با توجه شکل ۲ و نتایج تحلیل آماری مشاهده می‌شود که در سال ۱۴۰۲ مجموع بودجه عملیاتی ۳۱ استان عددی بالغ بر ۲/۱۴۷ میلیارد تومان است. بیشترین درآمد عملیاتی با عدد ۲۹۳ میلیارد تومان مربوط به استان تهران و کمترین آن با عدد ۱۱ میلیارد تومان مربوط به استان ایلام است. میانگین بودجه عملیاتی ۶۹ میلیارد و میانه آن ۴۶ میلیارد تومان است.

از دیگر نتایج به دست آمده از تحلیل آماری بودجه عملیاتی استان‌ها اینکه تعداد ۲۱ استان، بودجه کمتر از میانگین ۶۹ میلیارد تومان دارند. همچنین تعداد ۱۶ استان (نیمی از استان‌ها)، بودجه کمتر از ۵۰ میلیارد تومان دارند (شکل‌های ۳و۴).

> عمده‌ترین منابع درآمدی سازمان‌ها، سال‌ها مبتنی بر دریافت درصدی از حق‌الزحمه مهندسان (طراح، ناظر و مجری)، هزینه صدور شناسنامه فنی-ملکی و سود سپرده مهندسان ناظر بود.

۵- ساختار بودجه در سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان

بودجه برنامه جامع مالی است که در آن توازن

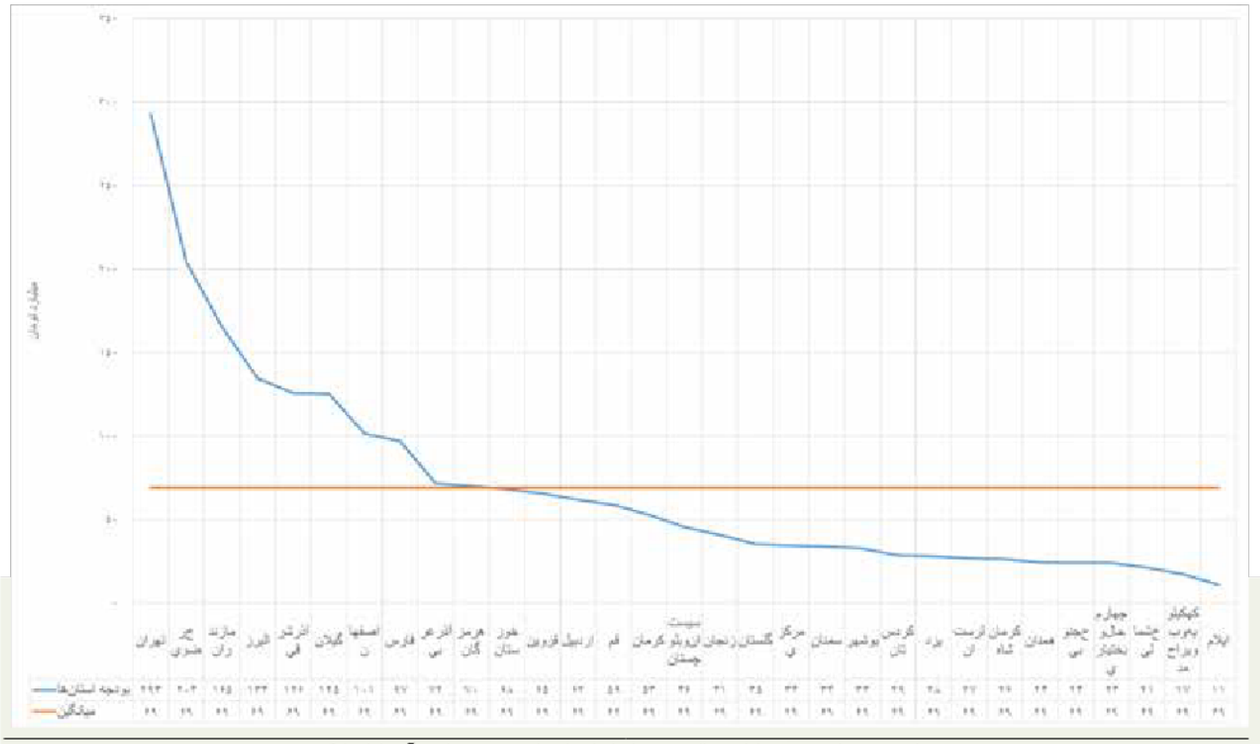

شکل ۳- نمودار بودجه عملیاتی سال ۱۴۰۲ سازمان استان‌های کشور و مقایسه آن‌ها با میانگین

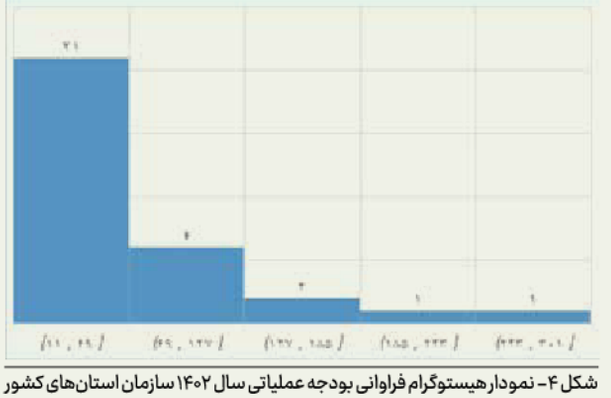

شکل ۴- نمودار هیستوگرام فراوانی بودجه عملیاتی سال ۱۴۰۲ سازمان استان‌های کشور

دریافتی‌ها و سایر منابع با مصارف و پرداخت تعهدات معوق، پیش‌بینی شده و با حفظ تقدم منابع بر مصارف و در قالب خدمات و فعالیت‌های مورد نظر در برنامه‌ها و وظایف سازمان طی یک‌سال مالی مشخص می‌شود و پس از تأیید در هیئت‌مدیره و تصویب مجمع عمومی سالانه، قابل اجرا می‌باشد.

شکل ۵- ساختار کلی بودجه

دریافتی‌ها، عبارت است از وجوهی که بر اساس قانون و آئین‌نامه اجرایی و مصوبات هیئت‌مدیره و مجامع عمومی و نظام‌نامه‌های مربوطه در بودجه سازمان پیش‌بینی، دریافت و به حساب‌های سازمان واریز می‌شود.

سایر منابع، عبارت است از منابعی که تحت عنوان وام، انتشار اوراق مشارکت، مازاد انباشته، ذخیره استهلاک دارایی، ذخیره مزایای پایان‌خدمت و عناوین مشابه در بودجه سالانه پیش‌بینی می‌شود و ماهیت درآمد ندارد.

مصارف، مخارج تحقق‌یافته که سازمان در جریان فعالیت‌های خود به منظور انجام وظایف خود متحمل می‌شود و بارعایت قوانین و مقررات مربوطه صورت می‌گیرد که در بودجه سالانه نیز پیش‌بینی شده است. مصارف یا هزینه در سه دسته کلی قابل تفکیک هستند.

فصل اول- هزینه‌های جاری شامل:

الف- هزینه کارکنان، ارکان (هیئت‌مدیره، بازرسان و شورای انتظامی) و گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌ها و کمیته‌ها و ...

ب- هزینه‌های اداری و عمومی

ج- هزینه بلاعوض و تشویقی

فصل دوم- هزینه‌های سرمایه‌ای

فصل سوم- سایر مصارف

بودجه سازمان‌ها به صورت درآمد هزینه است. در صورتی که مازاد درآمد به هزینه داشته باشند، به‌صورت انباشته سنواتی ذخیره شده و در سال‌های آتی که هزینه‌ها بر درآمدها فزونی یابد، از این محل جبران کسری بودجه و یا در بخش سرمایه‌ای هزینه خواهد شد.

۶- منابع درآمدی سازمان (دریافتی‌ها)

به استناد ماده ۳۷ قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان هزینه‌های سازمان و ارکان آن از محل حق عضویت‌های پرداختی اعضا، صندوق مشترک

شکل ۶- منابع درآمدی سازمان و ارکان آن در سنوات گذشته

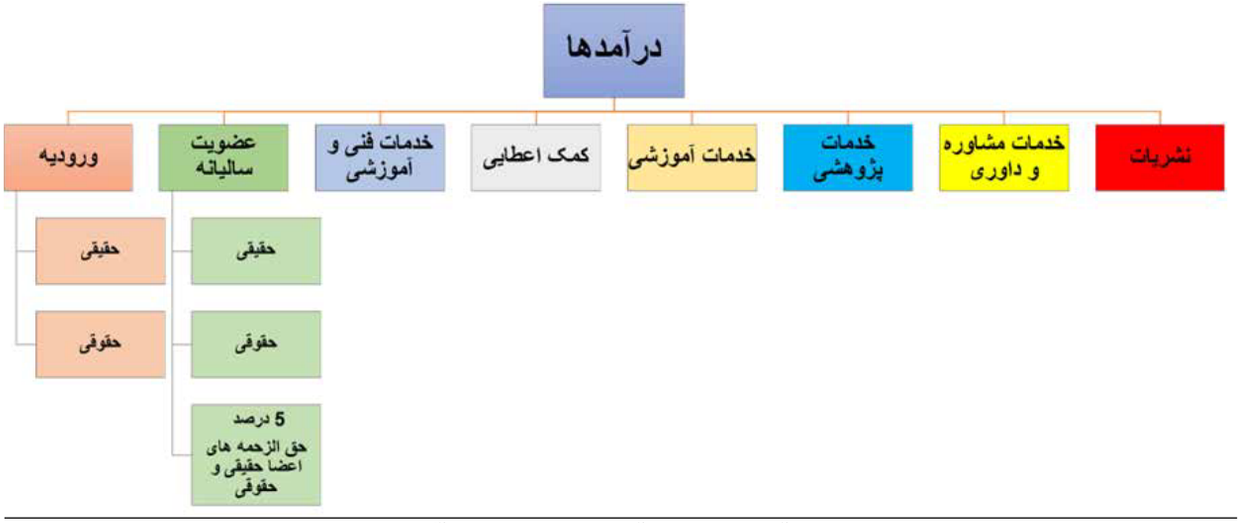

شکل ۷- منابع درآمدی سازمان و ارکان آن مطابق نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی

سازمان‌های استان، کمک‌های اعطایی دولت، نهادها، اشخاص حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درصدی از حق‌الزحمه دریافتی اعضا بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از سوی سازمان تأمین خواهد شد.

همچنین نحوه و چگونگی و میزان دریافت هریک از منابع مذکور و نحوه هزینه و اداره امور آن به موجب نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی قانون مذکور بوده که پس از تصویب هیئت‌عمومی لازم‌الاجرا می‌باشد.

در نهایت با توجه به بند «ت» ماده ۵۷ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و با بررسی و تصویب مجمع عمومی سالیانه سازمان استان، منابع درآمدی مشخص می‌گردد.

عمده‌ترین منابع درآمدی سازمان‌ها، سال‌ها مبتنی بر دریافت درصدی از حق‌الزحمه مهندسان (طراح، ناظر و مجری)، هزینه صدور شناسنامه فنی-ملکی و سود سپرده مهندسان ناظر بود. در طی سالیان اخیر هرکدام از این منابع دچار چالش‌های جدی شد و به تبع آن عملاً سازمان‌ها را در حوزه درآمدی دچار بحران‌های بیشماری نمود. بر اساس آرای مختلف دیوان عدالت اداری و بخشنامه‌های صادره به‌ترتیب درصد حق‌الزحمه طراحی، سود سپرده مهندسان ناظر، درصد حق‌الزحمه مجری و هزینه صدور شناسنامه فنی-ملکی حذف گردید (شکل ۶).

این موضوع شورای مرکزی دوره نهم را بر آن داشت تا مسئله مذکور را به صورت ریشه‌ای حل نماید. به همین منظور تهیه و تصویب نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی در دستور کار شورا قرار گرفت و در نهایت این نظام‌نامه که نقطه عطفی در حل بحران درآمدهای سازمان بود در بیست‌وپنجمین اجلاس هیئت‌عمومی سازمان مورخ ۲۸ بهمن سال ۱۴۰۱ در یزد مصوب گردید. (شکل ۷)

در نظام‌نامه مذکور درصدی از حق‌الزحمه اعضا در قالب حق عضویت، از منابع درآمدی تعریف شده و قابل دریافت است و بنابراین ساختار درآمدی سازمان‌ها مطابق شکل ۷ خواهد بود. قابل ذکر است که پس از تصویب و اجرایی شدن نظام‌نامه شکایاتی جهت ابطال نظام‌نامه ثبت گردید. در یکی از آرا دیوان عدالت اداری که شکایت آن درخواست ابطال بند پ ماده نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی بود، دیوان اعلام نمود رسیدگی به موضوع شکایت در صلاحیت هیئت‌عمومی دیوان نیست (دادنامه شماره ۱۴۰۲۳۱۳۹۰۰۰۱۳۶۸۴۳۸).

> باتوجه به بند «ت» ماده ۵۷ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان و با بررسی و تصویب مجمع عمومی سالیانه سازمان استان، منابع درآمدی مشخص می‌گردد.

بودجه مصوب سال	عنوان	شماره طبقه
	فصل اول: منابع دریافتی مطابق ماده۳۷ قانون نظام مهندسی و نظام نامه ماده ۱۱۳ :	۱۰۱۰۰
؟؟؟	۱ـحق ورودیه اعضای حقیقی	۱۰۱۰۱
؟؟؟	۲ـحق ورودیه اعضای حقوقی	۱۰۱۰۲
؟؟؟	۳ـحق عضویت اعضای حقیقی	۱۰۱۰۳
؟؟؟	٤ـحق عضویت اعضای حقوقی	۱۰۱۰۴
؟؟؟	٥- حق عضویت بند پ شیوه نامه ، درصدی از حق الزحمه های اعضای حقیقی و حقوقی سازمان	۱۰۱۰۵
؟؟؟	٦- درصدی از حق الزحمه مصوب اشخاص حقیقی و حقوقی بابت خدمات فنی و آموزشی (ارائه شده به مجریان گاز خانگی و صنعتی ، مجریان ارت و اتشعابات برق و مجریان آبفا و آزمایشگاه ها	۱۰۱۰۶
؟؟؟	۷-کمکهای اعطایی از طرف نهادها ، اشخاص حقیقی و حقوقی	۱۰۱۰۷
؟؟؟	۸- خدمات آموزشی (برگزاری دوره های آموزشی ، سمینارها و کنفرانسها	۱۰۱۰۸
؟؟؟	۹- خدمات پژوهشی	۱۰۱۰۹
؟؟؟	۱۰-ارائه خدمات مشاوره و داوری و رسیدگی به تخلفات انتظامی	۱۰۱۱۰
؟؟؟	۱۱-نشریات (علمی ، آموزشی ، ترویجی ، فرهنگی و ..)	۱۰۱۱۱
-	**جمع منابع دریافتی مطابق ماده۳۷ قانون نظام مهندسی و نظام نامه ماده ۱۱۳ آئین نامه اجرائی**	

شکل ۸- نحوه درج منابع درآمدی سازمان مطابق نظام‌نامه ماده ۱۱۳ در بودجه

بنابراین نظام‌نامه مذکور کماکان به‌قوت خود باقی و استوار است. نحوه درج منابع درآمدی نظام‌نامه ۱۱۳ مطابق شکل ۸ می‌باشد. (شکل ۸)

۷- جمع‌بندی

سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان نقش مهمی در ارتقای کیفیت ساختمان‌ها و همچنین صنعت ساختمان به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین چرخه‌های اقتصادی کشور دارند. ازمهم‌ترین وظایف این سازمان‌ها، نظارت برصحت طراحی و اجرای ساخت‌وسازها، ارتقای دانش فنی مهندسان است. درراستای انجام وظایف قانونی، بودجه و درآمد خود را از طریق منابع مختلفی تأمین می‌کنند که مبتنی بردرآمدهای غیردولتی است.

منابع درآمدی سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان وفق ماده ۳۷ قانون نظام‌مهندسی و ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی تأمین خواهد شد. هزینه‌ها و مصارف بودجه سازمان‌ها صرف حقوق و دستمزد کارکنان، هزینه‌های اداری و اجرایی، برگزاری دوره‌های آموزشی و ترویج مقررات ملی ساختمان، توسعه سامانه‌های الکترونیک و خدمات آنلاین می‌شود.

براساس آمار موجود در درگاه ملی آمار میانگین مساحت زیربنا در پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱ حدود ۸۷ میلیون مترمربع است، بر این اساس می‌توان نسبت گردش مالی در حوزه صنعت ساختمان را حدود دو برابر بودجه عمرانی کشور تخمین زد. این موضوع نشان‌دهنده جایگاه ویژه سازمان نظام‌مهندسی ساختمان در این عرصه است.

نتایج تحلیل آماری بودجه عملیاتی ۳۱ استان کشور در سال ۱۴۰۲ نشان داد که مجموع بودجه عملیاتی ۳۱ استان عددی بالغ بر ۲/۱۵ همت است. در این سال بیشترین درآمد عملیاتی مربوط به استان تهران و کمترین مربوط به استان ایلام است. میانگین درآمد عملیاتی سازمان‌ها ۶۹ میلیارد تومان (۲۱ استان کمتر از میانگین) و میانه آن ۴۶ میلیارد تومان (۱۶ استان کمتر از میانه) است.

> بودجه برنامه جامع مالی است که در آن توازن دریافتی‌ها و سایر منابع با مصارف و پرداخت تعهدات محقق، پیش‌بینی شده‌است.

عمده‌ترین منابع درآمدی سازمان‌ها، سال‌ها مبتنی بر دریافت درصدی از حق‌الزحمه مهندسان (طراح، ناظر و مجری)، هزینه صدور شناسنامه فنی-ملکی و سود سپرده مهندسان ناظر بود. در طی سالیان اخیر این منابع براساس آرای مختلف دیوان عدالت اداری و بخشنامه‌های صادره حذف و بخش اعظمی از درآمدها نیز حذف گردید و به تبع آن سازمان‌ها دچار چالش‌های جدی شدند. این موضوع شورای مرکزی دوره نهم را بر آن داشت تا به دنبال راهکاری برای حل این مسئله باشد. بنابراین تهیه و تنظیم نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی در دستور کار شورای مرکزی قرار گرفت و در نهایت این نظام‌نامه که نقطه عطفی در حل بحران درآمدهای سازمان بود در اجلاس هیئت عمومی یزد بهمن‌ماه سال ۱۴۰۱ مصوب گردید.

در نظام‌نامه مذکور درصدی از حق‌الزحمه اعضا حقیقی و حقوقی در قالب حق عضویت، از منابع درآمدی تعریف شده و قابل دریافت است.

۸- پی‌نوشت

۱- ارزش پولی همه کالاها و خدمات تولید و عرضه شده را در دوره زمانی معینی (معمولاً یک سال) در یک کشور نشان می‌دهد. رایج‌ترین معیار برای ارزیابی فعالیت‌های اقتصادی یک کشور است.

۲- مدل‌سازی اطلاعات ساختمان

۹- مراجع

[۱] قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴
[۲] آئین‌نامه اجرایی قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵
[۳] نظام‌نامه ماده ۱۱۳ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۴۰۱
[۴] نظام‌نامه مالی معاملاتی سازمان نظام‌مهندسی ساختمان استان‌ها مصوب ۱۴۰۲